

פתח דבר

בעזה"ת.

לקראת שבת קודש פרשת תרומה הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי, את הקונטרס 'לקראת שבת' (גליון רס), והוא אוצר בלום בעניני הפרשה מתוך רבבות עניני חידוש וביאור שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקלה"ה נבג"מ זיע"א.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים בשלימותם, ואף עברו עריכה, ושגיאות מי יבין. ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו בתוכן העניינים), שם נתבארו הדברים באריכות, במתיקות ובתוספת מראי מקומות.

* * *

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה, "תורה חדשה מאיתי תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,

מכון אור החסידות

יוצא לאור על ידי

מכון אור החסידות

325 Kingston Ave., Brooklyn, NY 11213

718.473.3924

דוא"ל : oh@chasidus.net

נדפס באדיבות

The Print House

538 Johnson Ave. Brooklyn, NY 11237

718.628.6700

תוכן העניינים

מקרא אני דורש

ביאור הכרח רש"י להביא דברי רבותינו שעובי הכפורת הי' טפח אף שלא נתפרש זה בכתוב, דאל"כ יוקשה כיצד יכלה הכפורת לעמוד ע"ג הארון שהרי זהב טהור הוא רך בטבעו, ועפ"ז מיישב פרש"י על הפסוק.

(ע"פ שיחת ש"פ תרומה תשמ"ו)

יינה של תורה

ג' תרומות נאמרו בפרשה: על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות-חסדים.

(ע"פ לקו"ש חט"ז עמ' 292 ואילך)

חידושי סוגיות

שיטות חז"ל בגדרי קדושת ירושלים והמקדש – ידייק בחילוקי הלשונות בזה בין הש"ס והזהר / ידייק עוד בהא דבש"ס מיירי דוקא בחיובי הגברא שבזה וגם נקט בל' "מקודש ממנו", משא"כ בזהר / יחקור בגדר התחלקות המקומות אי חלות דמקום אחד תלוי' בחבירו או לאו, ויסיק דבזה איפליגו לשונות חז"ל הנ"ל.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק לא עמ' 149 ואילך)

תורת חיים

מכתבי קודש מכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקקלה"ה נבג"מ זיע"א בנוגע לגודל הזהירות בבריאות הגוף שהיא מדרכי עבודת ה'.

הוספה – דרכי החסידות

לקט שיחות ומכתבי קודש מכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ מליובאוויטש נ"ע בענין האחוה אצל משפחת החסידים.

מקרא אני דורש

עובי הכפורת

ביאור הכרח רש"י להביא דברי רבותינו שעובי הכפורת הי' טפח אף שלא נתפרש זה בכתוב, דאל"כ יוקשה כיצד יכלה הכפורת לעמוד ע"ג הארון שהרי זהב טהור הוא רך בטבעו, ועפ"ז מיישב פרש"י על הפסוק

א. בפרשתנו מצווה הכתוב אודות עשיית המשכן וכליו. ובתוך הציווי על עשיית הארון, מצווה על עשיית הכפורת, שהיתה מונחת על הארון: "ועשית כפורת זהב טהור, אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה" (כה, יז).

ומפרש רש"י: "אמתים וחצי ארכה – כארכו של ארון, ורחבה כרחבו של ארון, ומונחת על עובי הכתלים ארבעתן; ואף על פי שלא נתן שיעור לעוביה, פירשו רבותינו שהיה עוביה טפח".

ודברי רש"י אלו – שבסוף ה'דיבור' – דורשים ביאור:

א) ידוע דרכו של רש"י, לפרש את "פשוטו של מקרא" בלבד; ובעניננו – כיון שהכתוב לא פירש את שיעור עובי הכפורת, מדוע רש"י כן מביא זאת? וכי מה יחסר בהכנת הפשט אם לא נדע את עובי הכפורת?

]רש"י בפירושו על התורה לא בא ללמדנו את פרטי עשיית המשכן וכליו – ענין זה שייך ל"ברייתא דמלאכת המשכן"; ואילו ענינו של פירושו רש"י הוא – "אני לא באתי

אלא לפשוטו של מקרא". ולכן, ישנם כמה פרטים ב"ברייתא דמלאכת המשכן" שלא הובאו בפירושו רש"י (ולהעיר מלקו"ש ח"א ע' 164). ואם כן, מהו ההכרח – בפשוטו של מקרא – לפרש את עובייה של הכפורת?

(ב) מאי שנא עובייה של הכפורת מעוביים של שאר הכלים, כמו: השולחן, שנתפרש ארכו ורוחבו וקומתו ולא נתפרש עוביו; וכך המנורה, שנתפרשו בה כמה וכמה פרטים אבל לא נתפרש עוביו של כל קנה? מדוע איפוא מפרש רש"י דוקא את עובייה של הכפורת?

(ג) יתירה מזו: מהו ההכרח בכלל שהיה עובי לכפורת – אולי לא היתה אלא כיסוי דק ביותר שאין לו עובי?!

(ד) עוד יש לדקדק בלשון רש"י המתחיל: "ואף על פי שלא נתן שיעור לעובייה", בתוספת וא"ו – כאילו יש כאן שאלה המתעוררת דוקא בגלל מה שכתב רש"י לפני זה?

ב. ויש לומר בזה, ובהקדים ענין כללי בדרך הלימוד:

כאשר לומדים ענין בתורה, צריכים להזהר לא לשכוח אודות מציאות הדבר בפועל ממש, כי לפעמים יתכן שמרוב הפלפול והשקלא וטריא – שוכחים אודות מציאות הדבר בפועל, ולומדים את הענין כאילו היו מדברים אודות מושג מופשט!

ואותו הדבר הוא גם בלימוד פשוטו של מקרא: שצריכים לקחת בחשבון את מציאות הדברים בפועל ממש;

וגם בעניננו כן הוא:

כשלומדים בפרשתנו העוסקת בעשיית הכלים מ"זהב טהור", ובמיוחד אודות ה"כפורת", הנה בכדי לדעת את הדברים ולא לטעות בהם, צריכים לקחת בחשבון את התכונות של זהב טהור.

ובכן:

זהב טהור מצד טבעו, הוא חומר חלש שאינו יציב; עד כדי כך, שכאשר מייצרים מטבעות של זהב, תכשיטי זהב והדומה לזה – מערבים בהם כמות מסויימת של שאר מיני מתכות, כדי לשמור על היציבות והחוזק של הדבר.

ומעתה, כאשר יעשו מ"זהב טהור" דף גדול, אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו, על מנת להניחו ככיסוי "על עובי הכתלים" (שהרי הארון היה חלול מבפנים), עובי קטן ביותר וביותר – הרי מטבע הדברים לא יוכל לשמש ככיסוי יציב, אלא יתכופף באמצעו (מפני גודלו) ויפול לתוך הארון!

וכיון שכן, הרי הכרח המציאות הוא שהכפורת לא היתה דקה ביותר, אלא היה לה עובי, שכן רק באופן כזה יכולה לשמור על יציבותה להיות כיסוי לארון.

לקראת שבת

ז

וזוהו איפוא שיעור דברי רש"י:

בתחילה מפרש רש"י את דברי הכתוב שהכפורת "אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה", שאין מדות אלו של ארכה ורחבה "גזירת הכתוב" בלבד (כמו בשאר הכלים שהדיוק במדותיהם הוא מפני הציווי ובעצם היה יכול להיות גם באופן אחר), אלא יש בהם הכרח המציאות –

"אמתים וחצי ארכה כארכו של ארון, ורחבה כרחבו של ארון, ומונחת על עובי הכתלים ארבעתם". כלומר, כדי שתהיה מונחת על עובי הכתלים ולא תפול בתוך הארון, הכרח המציאות שיהיה ארכה ורחבה כארכו ורחבו של ארון;

ומעתה מתעוררת השאלה בנוגע לשיעור עובי הכפורת, שאף הוא הכרח המציאות, כדי שהכיסוי הדק לא יפול בתוך הארון?

ועל זה ממשיך רש"י: "ואף על פי שלא נתן שיעור לעוביה, פירשו רבותינו שהיה עוביה טפח" – וכך החזיקה הכפורת על עמדה.

מצוות עשיית הארון

ועשו ארון
(כה, י')

בהל' בית הבחירה כותב הרמב"ם באריכות דיני עשיית כלי המקדש, המנורה, המזבח, השלחן וכיו"ב. והשמיט דיני וצורת עשיית הארון. וכמו"כ בספר המצוות מנה עשיית שאר הכלים במנין המצוות (כחלק ממ"ע דבנין ביהמ"ק), אך אינו מזכיר כלל עשיית הארון.

ושקו"ט בזה בארוכה נו"כ הרמב"ם (ועיין מנ"ח מ"ע צה. פי' הרי"ף פערלא לסהמ"צ לרס"ג בסופו פרשה נב. ועוד).

וי"ל בזה באופן מחודש, לדעת הרמב"ם חלוק דין עשיית הארון מעשיית שאר הכלים. דשאר כלי המקדש נעשו לשם העבודה בהם, כהדלקת הנרות במנורה וכיו"ב, ומפני שהעבודה בהם היא מצוה לדורות שפיר נמנו כמ"ע, ונכתבו דיניהם בהל' בית הבחירה.

אך הארון אין בו עבודה כלל, כ"א דע"י שנמצא בבית המקדש ה"ז פועל שתהי' שם השראת השכינה. והציווי על עשייתו הוא רק כדי לפעול השראת השכינה. וכמ"ש בסוף פרשת עשיית הארון (כה, כב) דעשייתו הוי כדי שיהי' "ונועדתי לך שם".

והנה, מצינו חילוק בין בית עולמים והמשכן (המשכן במדבר, משכן שילה וכיו"ב). דבזמן שלא הי' שם הארון הי' למשכן דין "במה גדולה" בלבד (תוספתא זבחים ספ"ג. וראה גם מאירי מגילה ט, ב). משא"כ בבית עולמים הנה גם לאחר שניטל משם הארון, נשארה שכינה במקום ההוא וקדושתו קדושת עולם (כמ"ש הרמב"ם בספ"ו מהל' בית הבחירה).

ומעתה י"ל, דלאחר שנבנה בית עולמים ונקבעה שם הקדושה לעולם, ממילא אין השראת השכינה תלוי' בארון, ואין מצוה בעשיית הארון. כי כל עיקר עשייתו הוי רק לפעול השראת השכינה כנ"ל. ולכן לא הביא הרמב"ם דיני עשיית הארון בהל' בית הבחירה, ולא מנאה במנין המצוות מכיון שאין בעשייתה מצוה לדורות. וא"ש.
(עיוון בארוכה לקו"ש ח"ד עמ' 1346 ואילך)

צורת גביעי המנורה

בהל' בית הבחירה (פ"ג סה"י) לאחר שמבאר הרמב"ם צורת המנורה מסיים "וזה היא צורתה", ובכתה"י יש ציור המנורה. ומצינו בזה דבר תמוה, דהגביעים מצויירים כששוליהם למעלה ופיהם למטה. וכ"ה בציור המנורה שבגוף כתי"ק הרמב"ם בפירוש המשניות (מנחות ספ"ג. צילום ממנה בפיה"מ הוצאת קאפח).

וטעמא בעי אמאי נקבעו הגביעים במנורה (לדעת הרמב"ם) כשהם הפוכים, ולא כאופן עמידתם הרגיל ששולי הגביע למטה ופיו למעלה.

וי"ל בזה ע"פ מה שאמרו חז"ל בנוגע להמנורה (מנחות פו, ב) "לא לאורה אני צריך כו' עדות היא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל". ולכן היו חלונות בית המקדש "שקופים אטומים" (מ"א ו, ד) רחבים מבחוץ וצרים מבפנים (הפוך מחלונות רגילים), "כדי שתהא אורה יוצא מהיכל שתאיר לעולם" (לי רש"י כת"י מנחות שם).

פנינים

עיונים וביאורים קצרים

ועפ"ז י"ל דלכן נקבעו הגביעים במנורה כששוליהם למעלה, להראות שאין השפעת הקדושה שבמנורה בשביל המקדש, אלא היא "נשפכת" כלפי חוץ, ומשקה ומרוה את העולם השפל.

(ע"פ לקוי"ש חכ"א עמ' 164 ואילך)

וכמו"כ כתב הבחיי (פרשתנו כה, לא) בנוגע לגביעי המנורה הוא שהרמז בגביע הוא כי הוא "כלי [ש]משקה ומרוה". דכל ענין המנורה היא להשקות ולהרוות "לעולם השפל".

והנה בד"כ כשגביע עומד באופן רגיל כששוליו למטה, אז נשאר המשקה בתוך הגביע, ואין האדם יכול לשתות בדרך זו. ורק כשהופך את הגביע אז יוכל לשתות ולרוות צמאונו.

יינה של תורה

ג' תרומות נאמרו בפרשה: על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות-חסדים

עומק עניינם של שלשת העמודים שעליהם העולם עומד / עיקר רצון השם במשכן גשמי הוא בקיום מצוות מעשיות / "ויקחו לי תרומה"

בירושלמי¹: ג' תרומות נאמרו בפרשה הזאת: תרומת אדנים, ותרומת שקלים, ותרומת המשכן. (א) "דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו'" – זו תרומת אדנים; (ב) "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" – זו תרומת שקלים (לקרבן); (ג) "וזאת התרומה אשר תקחו מאתם" – זו תרומת המשכן.

נשתנו ג' התרומות זו מזו, באופן דכתיבי בקרא: בתרומה הא', תרומת האדנים, כתיב "לי תרומה", והיינו שהקשר בין התרומה לקב"ה מודגש בתוספת תיבה שלימה – "לי"; בתרומה הב', השקלים, כתיב "תרומתי", והיינו שהקשר בין התרומה לקב"ה רמוז בתוספת יו"ד ("תרומתי" – "תרומה שלי"); ובתרומה הג', תרומת המשכן, נאמר רק "התרומה" בלי להדגיש את שייכותה לקב"ה.

והנה, כבר נודע אשר ענין הקמת המשכן אינו רק בגשמיות, כי-אם גם ברוחניות. אשר חובת גברא מוטלת על כל איש ואיש מישראל, לעשות משכן ומקדש קדוש לה' בלבבו, בביתו ובכל דברי העולם השייכים אליו.

1. שקלים פ"א, ה"א (הובא בפרש"י עה"ת ריש פרשתנו).

לקראת שבת

יא

ורמזו² בלשון הכתוב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" – "בתוכו" לא נאמר, אלא "בתוכם", בתוך כל אחד ואחד מבני ישראל העושה לה' מקדש בלבבו וברשותו.

ונראה כי גם ג' תרומות אלו, ישנם בעבודת השם דכל אחד. שכל אחד צריך להביא שלשה תרומות אלו ברוחניות, ומהם יבנה הבית הגדול והקדוש.

***

אמר³ חז"ל: "על שלשה דברים העולם עומד: על התורה, ועל העבודה ועל גמילות-חסדים". והיינו, שהעבודה "להעמיד" את העולם היא בשלשה עניינים אלו – והן הנה "שלש התרומות" הרוחניות.

כדי להבין זאת, יש להקדים ולהבין באר היטב עניינם של "ג' עמודים" אלו:

על התורה נאמר⁴: "ואהיה אצלו אמון גו' שעשועים גו' לפניו גו'", "חמדה גנוזה"⁵. התורה עניינה שהיא חכמתו של הבורא ב"ה, היא למעלה מהעולם (שהרי "אלפיים שנה קדמה לעולם"⁶ – ומכאן שישנה לתורה גם בלא העולם), אלא שהקב"ה נתנה לישראל עם קרובו.

גם כאשר בן-ישראל הוגה בתורה, אין התורה "יורדת" למטה – אלא כדרשת חז"ל⁷ עה"פ⁸: "הלא כה דברי כאש" – "מה האש אינה מקבלת טומאה, אף דברי תורה אינן מקבלים טומאה". ומזה, שאף שהיא מתלבשת בהבנת האדם ובדיבורו, היא נשאת חכמתו של הקב"ה בטהרתה, למעלה לגמרי מהאדם הלומד.

ענין העבודה (קרבנות ותפילה) הוא להיפך: "אדם כי יקריב מכס"⁹ – וכרמז הידוע שלא נאמר "אדם מכס כי יקריב" אלא "אדם כי יקריב מכס", שעל האדם "להקריב את עצמו" קרבן לה'¹⁰. וכנראה בעבודת התפילה, אשר עיקרה הוא בלב, שהאדם מעלה את עצמו, בכוחותיו, לקב"ה. דעל "עמוד" זה נאמר¹¹: "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה".

---

2. של"ה פרשתנו שכה, ב. שכו, ב. ועוד. ולפנ"ז בראשית-חכמה שער האהבה פ"ו. נת' בלקוטי-תורה לאדמו"ר הזקן נשא כ, סע"ב ובכ"מ.

3. אבות פ"א מ"ב.

4. משלי ח, ל.

5. שבת פח, ב.

6. מדרש-תהילים צ, ד. ובכ"מ.

7. ברכות כב, א.

8. ירמיה כג, כט.

9. ויקרא א, ב.

10. ליקוטי-תורה ויקרא ב, ג ואילך.

11. ויצא כח, יב. וקאי על קרבנות (ב"ר פס"ח, יב) ועל התפילה (זח"א רסו, ב. זח"ג שו, ב. תקו"ז תי' מה).

לקראת שבת

וגם כאשר האדם מעלה את עצמו למעלה מעלה – אינו יכול להתעלות אלא עד המקום שנבראים יכולים להגיע. אמנם, כל דרגא ועילוי שהשיג – הרי הוא מיוחד ומאוחד עמה בתכלית, שהרי הגיע לזה ע"י עבודתו.

הצד השווה שבין שני העמודים הנזכרים: תורה ועבודה, הוא שבשניהם עוסק האדם בעבודת ה' עם עצמו, באשר הוא הלומד תורה בשכלו, והוא מתעלה "השמימה" בעבודה. אך אין כאן התעסקות בדברים גשמיים. נאפילו בעבודת הקרבנות כפשטה, אין ההתעסקות עם הקרבנות נחשבת להתעסקות עם חפצי העולם. שהרי קודם ההקרבה צריך "להקדיש" ו"להבדיל" את הבהמה ולקדש אותה קודש לה' – ורק אז היא יכולה לעלות אשה לה'.

וזהו החידוש בעמוד דגמילות-חטדים (וכללות כל המצוות¹²) אשר בכח האדם, לקיים רצונו של מקום – בדברים, הנראים בחיצוניותם, תחתונים וגשמיים. וה"גשמיות" תהיה חפצא של מצוה.

ומהאי טעמא ניתנו המצוות במידה וגבול דוקא, שבכל מצוה ישנם כו"כ הגבלות ופרטים כיצד צריכה המצוה להיעשות. שלא כמו בתורה ש"ארוכה מארץ מדה"¹³ ותפילה שתכליתה היא ב"מגיע השמימה"; מכיון שהמצוות נתלכשו בדברים גשמיים, ותכליתם הוא לפעול בגשמיות העולם¹⁴ – לכך מוכרחים הם לבוא בהגבלה.

***

והן הן שלשת התרומות שהיו במשכן:

היסוד והמקור לכל ענייני עבודת-השם היא התורה. כל פרטי המדרגות והאופנים בעבודת הבורא ע"י מצוות ומעשים-טובים – ה"ה מיוסדים ובנויים על התורה. וזהו הרמז בתרומת-האדנים שהם היו יסודות המשכן.

בתרומת-השקלים – ממנה הביאו קרבנות-ציבור, מרומז "עמוד-העבודה" (עבודת הקרבנות, ותפילה שבמקום קרבנות תקנום¹⁵).

ובתרומת המשכן, בה מודגש הא דלקחו "זהב כסף ונחושת" ושאר ענייני העולם, ומהם עשו מכון לשבתו ית' – ה"ז מתאים עם מעשי המצוות, שבאופן כללי שייך לעמוד הגמילות-חטדים.

***

12. כמבואר בתניא פל"ז שצדקה היא כללות כל המצוות, וכולן נקראות על-שמה.

13. איוב יא, ט.

14. ואפילו אותן המצוות שהן חובת הלכות, צריכים לקיימם כך שהלב הגשמי יתעורר ברגש אהבה ויראה שישפיע על מהלך דופק הלב הגשמי!

15. ברכות כו, ב.

לקראת שבת

יג

לאחר כל זאת יובן היטב שינויי הלשונות בין שלשת התרומות:

בתרומת-האדנים נאמר "ויקחו לי תרומה" – בייתור תיבה שלימה "לי", להדגיש את שייכותה לקב"ה. והטעם כאמור: תרומה זו רומזת על עמוד-התורה, שבו מודגש ביותר הדבר אשר התורה היא תורת-השם, ורק שהאדם יכול ללמוד ולעסוק בה.

בעומק יותר: "ויתנו לי תרומה" לא נאמר, אלא "ויקחו לי" – להורות אשר אי-אפשר "לתת" לקב"ה את התורה, באשר היא כל הזמן ברשותו. אלא רק "לקחת" את התורה שנמצאת למעלה, ולהביאה למטה. ויתירה מזו: "ויקחו לי" הקב"ה מבקש שיקחו אותו עצמו כביכול, שכאשר יהודי עוסק בתורה, ה"ה" "לוקח" את הקב"ה ("לי") ומביאו לעולם הזה – למשכן שבלבבו!

עוד זאת רמוז ב"לי תרומה" – שאין התורה נמסרת לגמרי לרשותו של האדם, ואף כאשר הוא עוסק בה יידע שהקב"ה כביכול נמצא "בתוך" התורה; ואפילו אם יעסוק בה אדם טמא, תישאר היא בטהרתה ובקדושתה "והלא כה דברי כאש". ועל-כן, נפרדת התיבה "לי" מהתיבה "תרומה" (ולא "תרומתי") – שאפילו כאשר עוסקים בתורה ומרימים אותה תרומה – נשאת קדושת התורה למעלה מהשגת האדם.

בתרומת-השקלים כתיב: "תרומתי". מכיון שהיא רומזת, כנ"ל, לעמוד-העבודה – עבודת הקרבנות, ועבודה שבלב זו תפילה – שהקרבן בעצמו מתעלה ונכלל באש שלמעלה, באלוקות; ובתפילה עולה האדם "השמימה" ומתדבק ומתייחד עם בוראו. לכך נאמר "תרומתי", להורות שאותה "תרומה" ועבודת השם, מתחברת עם ה"לי" של הקב"ה – והיו לאחדים: תרומתי.

ואילו בתרומה השלישית, תרומת המשכן לא כתיב בפירוש בקרא שום רמז על הקב"ה. מכיון שעניינה הוא עמוד הגמילות-חסדים וקיום המצוות, שבהם לא רואים ומרגישים את גילוי הקב"ה (כבתורה ובתפילה) – לכך נאמר סתם "תרומה" בלי להזכיר במפורש שהיא תרומה לה'.

אך מאידך, דווקא בתרומת המשכן, מתגלה אמיתית החידוש והכוונה האלוקית במשכן ומקדש גשמי. שהלא לו היה חפץ ה' בדירה ומשכן רוחני לא היה מבקש לעשות זאת בתחתונים. אלא, כך עלה ברצונו ית', להיות לו דירה בתחתונים דוקא, ולכך ברא את העולם¹⁶. וכהדגשת רבינו הזקן בספר-התניא¹⁷ שהכוונה ב"דירה בתחתונים" היא לעולם הזה התחתון "שאינן תחתון למטה ממנו".

וזה נעשה בעיקר ע"י תרומת המשכן, שלוקחים כסף וזהב גשמיים, ועד"ז חומר גשמי ממנו עושים מצוות – ומשתמשים בו לרצונו של הקב"ה בקיום המצוות, הרי על זה ממש נאמר "ועשו לי מקדש".

16. תניא פל"ו. ע"פ תנחומא נשא טז. ועוד.

17. שם.

לקראת שבת

רק, שכדי שעבודה זו של "תרומת המשכן" – גמ"ח ומעשה המצוות, תהיה כדבעי למהוי, מוכרחת היא להיעשות אחרי ההכנה של התורה והתפילה.

***

ענין זה רמוז בפרשתנו, בהא שהתורה מאריכה ומפרטת אודות "תרומת המשכן" – שהיא העיקר, ואילו שאר התרומות "האדנים" ו"שקלים", אינם מוזכרים בפירוש ורק ברמז. כיון שהם אינם אלא הכנה והכשרה לעיקר ענין המשכן, מעשה המצוות בפועל.

קבלת הצדקה לשמה

ויקחו לי תרומה
לי לשמי
(כה, ב. רש"י)

ידועה הקושי מדוע נאמר "ויקחו לי תרומה", דלכאור' הול"ל "ויתנו לי תרומה"?

ויש לבאר זה ע"ד הרמז, דהא גופא משמיענו הכתוב, דלא רק נתינת הצדקה צ"ל "לשמי" כ"א גם ה"ויקחו לי" – לקיחת הצדקה צ"ל לשם הקב"ה.

דהנה זה שהנותן – העשיר – צריך ליתן צדקה "לשמי" – לשם המצוה, אינו חידוש כ"כ. דמכיון שהכסף הוא רכושו הפרטי, וההתייגע להשיגו, הרי כשנפרד מהכסף ונותנו לזולתו ה"ז (בד"כ) בשביל לקיים מצוות צדקה "לשמי".

אך העני הלוקח את הצדקה, ה"ה לוקחה לשם עצמו, לפרנס עצמו ובני ביתו, ויתכן שלא תהי' בזה כוונה "לשמי". וזה משמיענו הכתוב שגם העני צריך לקחת את הצדקה לשם הקב"ה.

והוא ע"פ המבואר בסה"ק (ראה סה"מ תרכ"ח ד"ה תקעו. ועייג"כ שמו"ר פל"א, ה. תנחומא שם) דהטעם שברא הקב"ה את עולמו באופן שהעניים מקבלים את כספם דווקא מהעשירים הוא כי באם הי' לכולם את כל הנצרך להם, לא הי' בעולם ענין וחסד והצדקה.

ולשם זה צריך העני לקבל את הצדקה, לא כי עי"ז יהי' לו פרנסתו, אלא "לשמי", דע"י שהעשיר נותן לו המעות מתקיים ענין הצדקה בעולם.

(ע"פ לקו"ש ח"ג עמ' 908 ואילך)

נחמת בני ישראל במצרים

ועצי שמים

ומאין הי' להם במדבר, פירש רבי תנחומא, יעקב אבינו צפה ברוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם, וצוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים
(כה, ה. רש"י)

יש לעיין, הרי כדי להשיג ארזים לבניית המשכן היו יכולים בני ישראל לקנותם מתגרי האומות או לקחתם מיצרות סמוכים, וא"כ מדוע הוצרך יעקב אבינו להביא אתו ארזים מא"י ולנטוע אותם במצרים?

וי"ל ע"ד הדרוש, דענין זה פירשו רבי תנחומא – מלשון "נחמה". שעשה כן יעקב אבינו כי לנחם את בני ישראל מצרת גלותם.

דכאשר היו ישראל במצרים, בגלות קשה ביותר, עם גזירות כ"כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" וכיו"ב, הנה זה הי' נחמתן כשראו את הארזים שנטע יעקב.

דאף שידעו שהבטיח להם הקב"ה – "אנכי אעלך גם עלה" (ויגש מו, ד), אי"ז דומה לזה שראו בעיניהם שהנה יש ארזים שנטע יעקב במצרים רק ע"מ שיצאו ממצרים ויקחו ארזים אלו עמהם, ויבנו בהם את המשכן.

(ע"פ לקו"ש ח"ג עמ' 146 ואילך)

חידושי סוגיות

שיטות חז"ל בקדושת ירושלים והמקדש

ידייק בחילוקי הלשונות בזה בין הש"ס והזהר / ידייק עוד בהא דבש"ס מיירי דוקא בחיובי הגברא שבזה וגם נקט בל' "מקודש ממנו", משא"כ בזהר / יחקור בגדר התחלקות המקומות אי חלות דמקום אחד תלוי' בחבירו או לאו, ויסיק דבזה איפליגו לשונות חז"ל הנ"ל

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"
(פרשתנו כה, ח)

א.

ידייק בחילוקי הלשונות בזה בין הש"ס והזהר

בדיני קדושת א"י ירושלים ומקדש כו' שנינו (כלים פ"א מ"ו), דעשר קדושות הן: עיירות המוקפות חומה, לפנינים מן החומה (ירושלים), הר הבית, החיל, עזרת נשים, עזרת ישראל, עזרת כהנים, בין האולם למזבח, ההיכל, קודש הקדשים. וכ"פ הרמב"ם בהלכות בית הבחירה (פ"ז הי"ג ואילך²).

ונראה לחדש דמצינו לומר בגדר חילוקי חלות הקדושה ב' אופנים, ואיפליגו חז"ל בזה בין הש"ס והזהר.

הנה, בזהר מצינו חלוקה אחרת לכאורה, וז"ל (ח"ג קסא, ב): (ישובא דעלמא . . . אסחר [מקיף] לירושלם וירושלם . . . אסחרא להר הבית והר הבית אסחר לעזרות דישראל ואינן

(1) שם מ"ז ואילך. וראה ספרי זוטא קרוב (2) וראה מפרשי המשנה שם מ"ז ובסוף הפרק. לתחלתו. במדב"ר פ"ז, ח.

עזרות סחרן ללשכת הגזית דתמן סנהדרי גדולה יתבין כו' ולשכת הגזית אסחר למזבח והמזבח אסחר לבית האולם והיכל להיכל לבית קדש הקדשים דתמן שכינה שריא וכפרת וכרובים וארון.

וחזינן כאן כמה שינויים בזהר לגבי המשנה, וביניהם:

(א) בזהר לא נמנו ("עצירות המוקפות חומה"), "החיל", "עזרת³ נשים⁴", "עזרת כהנים" ו"בין האולם למזבח".

(ב) לאיך נמנו שם "לשכת הגזית", "מזבח" ו"אולם" שלא נמנו במשנה.

[לענין "עזרת כהנים" ו"בין האולם למזבח" לכאורה י"ל החילוק, דלפי המשנה נכלל האולם בקדושת היכל⁵ דקדושת אולם והיכל חדא קדושה היא⁶, ולכן חשיב בפ"ע "עזרת כהנים" ו"בין האולם למזבח"; ובזהר קאי כהשיטה דאולם והיכל שתי קדושות⁶, וקדושת אולם ובין אולם למזבח חדא קדושה היא (יומא שם⁷), ובמקום עזרת כהנים מנה מזבח שהי' עומד בעזרת כהנים.

אבל ביאור זה דחוק הוא, שהרי הלשון "מזבח" אינו מתיישב היטב לפ"ז – דאם כוונת זההר לעזרת כהנים מדוע נקט (רק) "מזבח" העומד שם⁹].

גם יש לדייק בסדר דנקט בזהר: (א) דחשיב "לשכת הגזית" לאחר "עזרת דישראל", אף שגם בחצ"י (דלשכת הגזית) שבקודש¹⁰ הרי קדושתה היא לכאורה כקדושת העזרה¹¹ ולא יותר מזה¹².

6) ראה עירובין ב, א. יומא מד, ב. זבחים יד, א. נח, ב (ותוס' שם ד"ה קדושת). נט, א. ועוד.

7) וראה רמב"ם בפיהמ"ש כלים שם מ"ט. רע"ב שם בסופו.

8) אף דמזבח שאני משאר כלי שרת דהוי רצפה (זבחים כז, ב) בנין (ראה פרש"י שם). ולהעיר (דלדעת ר"י) קידש שלמה את כל הרצפה בקדושת מזבח (זבחים נט, סע"א ובפרש"י). ואכ"מ.

9) ולהעיר גם מזהר שם (קצא, א) דחשיב "לשכות" אחר "עזרות".

10) רמב"ם ה"ל ביהב"ח ספ"ה (וש"נ).

11) ולכאורה דוחק לתרץ לשון זההר "אינון עזרות סחרן ללשכת הגזית" ע"פ הנ"ל (הערה 4) ד"עזרות" כולל גם עזרת נשים.

12) באור החמה לזהר שם (קסא, ב) דמ"ש "עזרות סחרן" – "לאו דוקא, שהרי לשכת הגזית היתה כנוסה בהר הבית אלא מפני שהיתה ראוי להיות כלה מן העזרה ולכך הי' לה פתח לעזרה

3) ובפרט שי"א שלדעת ר"א (יומא מד, ב) דהמעלות הן מן התורה ה"ז גם בחיל ועזרת נשים (פרש"י יומא שם ד"ה מעלות. ר"ש כלים שם מ"ט בסופה) – אף שלהלכה מעלות אלו (דחיל ועזרת נשים) הן מדרבנן, כמ"ש במפרשי המשנה כלים שם מ"ח. רמב"ם וראב"ד ה"ל ביהב"ח שם הט"ז – י"ז.

4) אלא דבפשטות "עזר דישראל" – לשון רבים (וכן לאח"ז "אינון עזרות") – כולל גם עזרת נשים (ואולי י"ל – עכ"פ בדוחק – גם עזרת כהנים)^א. ולהעיר מלשון זההר שם קצא, א "עזרות" (סתם) ואינו מפרט "דישראל".

5) כמ"ש בתוי"ט כלים שם ד"ה ההיכל מקודש. וראה ספרי זוטא ובמדב"ר שם.

א) ולהעיר שגם בש"ס ל' "עזרות" כולל לפעמים עזרת נשים עזרת ישראל (וחלק של) עזרת כהנים – ראה (לדוגמא) יומא יב, א (ובפרש"י). מגילה כו, א (ובפרש"י). פרש"י זבחים נג, סע"ב ד"ה רצועה. ועוד.

לקראת שבת

(ב) יש גירסא בזהר¹³ "והאולם אסחר למזבח והמזבח אסחר להיכל", דחשיב מזבח לאחר האולם. וכבר הקשו ע"ז (מק"מ שם) – לאיזה מזבח הכוונה "אם מזבח זה הוא מזבח החיצון מאי קאמר והאולם למזבח והרי מזבח חיצון [הוא לפני ו]רחוק מהאולם כדתנן (מדות פ"ה מ"א) כ"ב אמה בין מזבח האולם ואם נאמר שהוא מזבח פנימי מאי קאמר והמזבח אסחר להיכל הרי המזבח בתוך ההיכל הוא".

ב.

ידייק עוד בהא דבש"ם מיירי דוקא בחיובי הגברא שבוה
וגם נקט בל' "מקודש ממנו", משא"כ בזהר

והנראה בזה, דאיפליגו כאן בגדר הא דנתחלקה קדושת המקומות, ובהקדם ביאור שינויים יסודיים בין לשון הזהר ללשון המשנה:

(א) במשנה הלשון לגבי כ"א מהקדושות הוא "מקודש ממנו" (הר הבית מקודש ממנו, החיל מקודש ממנו, עזרת נשים מקודשת ממנו וכו'); ואילו בזהר הלשון הוא "אסחר ל.. (ירושלים . . אסחרא . . והר הבית אסחר לעזרות דישאל ואינן עזרות סחרן כו'). כלומר: במשנה מפורשת המעלה ב"קדושה" הנעלית לגבי זו שלמטה ממנה, ואילו בזהר מדגיש ההיפך – כיצד המדרגה (קדושה) התחתונה מקפת והיא "חיצונה" לזו שלמעלה ממנה¹⁴.

(ב) במשנה מפורשת קדושת כל מקום לגבי חיובי הגברא¹⁵ – הר הבית מקודשת ממנו שאין זבים וזבות כו' נכנסים לשם, החיל מקודש ממנו שאין עו"כ וטמא מת נכנסים לשם כו', וכן בנוגע לשאר הקדושות – משא"כ בזהר מדובר ע"ד קדושת המקומות כמו שהם מצד עצמם.

14 ראה אור החמה שם: וכל אותן סחרן הכא לא יחוייב שיהי' ממש טובב אלא הכוונה שהיא קדושה פנימה מקדושה כענין שיהי' דא מוחא לדא כו'.

15 ראה פיהמ"ש להרמב"ם כלים שם מ"ו: בעבור שזכר מדריגות הטומאה כו' לקח ג"כ במדריגות המקומות הטהורים אשר הם ג"כ מסיבות הסרת הטומאות כו'. ובספרי זוטא ובמדב"ר שם איתא: מכאן (מהדין דשילוח טמאין מג' מחנות) נתנו חכמים מחיצות ואמרו עשר קדושות הן כו'.

אלא מפני שאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד לבד לכך היתה חול כדי שיוכלו הסנהדרין לישיב אמנם היא פנימה לעזרה נידונית שהנשיא במקום המלך ובית דין היא בית דינו של מלך והיא רמו למקום גבוה פנימי לעזרה" (וראה גם המשך דברי הזהר שם).

אבל צ"ב, איך מתאים זה שלשכת הגזית נחשבת "למקום גבוה פנימי" יותר [ובפרט דלפי פירושו הפירוש ד"סחרן" היינו שהיא "קדושה פנימה מקדושה", כמ"ש בהמשך דבריו (הובא לקמן הערה 14)] – עם זה שקדושת לשכת הגזית אינה יותר מקדושת העזרה.

13 הובא במקדש מלך לזהר שם. וראה ניצוצי אורות שם.

(ב) כ"ה בפיהמ"ש לפנינו (לקח). ובהוצאת קאפח: עסק.

ג.

יחקור בגדר התחלקות המקומות אי חלות דמקום אחד תלוי' בחבירו או לאו, ויסיק דבזה איפליגו לשונות חז"ל הנ"ל

והנה, בגדר חלוקת המקומות הנ"ל, ויחס דיני הקדושה שמאחד לחבירו, מצינו לחקור אי גדר הדבר הוא שכל אחת מהן היא חלות קדושה שנתחדשה בפ"ע, עם דינים מיוחדים (התלויים בתוספת הקדושה כו'). או י"ל דחלויות הקדושה תלויות זו בזו, פירוש, דחלות קדושה התחתונה הוא "תוצאה" וסניף מחלות הקדושה שלמעלה ממנה; וכן להיפך – הקדושה התחתונה חלה על המקום מגדר היותו כעין הכנה לקדושה שלמעלה ממנה¹⁶.

ולדוגמא: קדושת ירושלים תלוי' בקדושת¹⁷ הר הבית וקדושת הר הבית (טפלה ו) תלוי' בקדושת עזרות ישראל, ועד"ז קדושת אולם תלוי' בקדושת ההיכל שלמעלה ממנה והיכל בקדה¹⁸. ונפק"מ, כשבטלה הקדושה הנעלית יותר (קדושת היכל לדוגמא) – בטלה ממילא הקדושה¹⁹ שלמטה ממנה (אולם) וכי"ב.

ונראה דזהו יסוד ההפרש בין הש"ס והזהר:

במשנה מדובר אודות כל אחת מהקדושות כענין בפ"ע, ולכן מודגש בעיקר הנפק"מ לגבי הגברא, שכ"א מהקדושות שונה מזו שלפני' לגבי דינים מסויימים; משא"כ בזהר כוונתו להדגיש את הקשר והתלות של הקדושות זו בזו, ולכן מדגיש בעיקר כיצד אחת מקפת את שלאחר' ומוקפת מזו שלפני'.

ולפי זה אתי שפיר הא דחשיב בזהר "ירושלם . . אסחרא להר הבית והר הבית אסחור לעזרות דישראל", ולא חשיב קדושת חיל ועזרת נשים – כי קדושת חיל ועזרת נשים אינן משנות בקדושה שלמטה מהן – ואינן "מוסיפות" בקדושה שלמעלה מהן;

משא"כ ירושלים, הר הבית ועזרות דישראל כו' שהם בגדר קדושת ג' מחנות "מפתח ירושלים עד הר הבית כמחנה ישראל ומפתח הר הבית עד פתח העזרה כו' כמחנה לוי' ומפתח העזרה ולפנים מחנה שכינה" (ל' הרמב"ם שם פ"ז הי"א (פיהמ"ש כלים שם)²⁰), דקדושת מחנה ישראל תלוי' בקדושת מחנה לוי' וקדושת מחנה לוי' תלוי' בקדושת מחנה שכינה.

הבית ואיך יתכן שקדושת הבית תבטל וקדושת ירושלים קיימא". וראה שם בתוס' לפנ"ז.

18 עיין רמב"ם הל' בית הבחירה פ"א ה"ה.

19 או עכ"פ שלימות הקדושה, כנ"ל הערה 16.

20 ומסיים (ועד"ז בפיה"מ מתוספתא): והחיל ועזרת הנשים מעלה יתירה בבית עולמים. – והוא מזבחים קטז, ב. (וש"נ). ספרי נשא ה, ג. וראה ספרי זוטא ובמדב"ר שם.

16 אלא ש"ל בזה בכמה אופנים: זה נוגע רק בתחלת הקדושה דא"פ להקדושה החמורה לחול בלי קדושה קלה (שלפני') – ועד"ז י"ל לאידך – או שתלויים זב"ז גם לאחר שחלו הקדושות, או שזה נוגע רק לשלימות הקדושה שבכ"א. וראה לקמן בפנים. ואכ"מ.

17 ראה תוד"ה מאי זבחים ס, ב (זהו תימא לומר דהא) ירושלים לא נתקדשה אלא בשביל

לקראת שבת

ועד"ז תליא (לדעת הזהר) קדושת אולם (שבמחנה שכינה גופא)²¹ בקדושת היכל וקדושת היכל בקדושת קדה"ק²².

ד.

אמנם אי משום הא, דהזהר קאי בחלות הקדושה, עדיין לא נתיישב אמאי חשיב "לשכת הגזית" ו"מזבח" שאינם חלוקות בפ"ע בה(עשר) קדושות.

וגם קצת קשה לפרש שכוונת הזהר דכל הקדושות המנויות תלויות זב"ז, כי לכאורה לאו מילתא דפשיטא היא (ועכ"פ בנוגע לכל הקדושות)²³.

ולכן נראה לומר, דבזהר לא נחית כלל לה"ע(עשר) קדושות", ולא לגדר הקדושה שבמקומות אלו (שלכן לא נזכר שם בכלל לשון קדושה²⁴) כ"א לעצם החפצא דמקומות אלו, דירושלים והר הבית ועזרות הוי חלות ושם בפ"ע (מלבד ענין הקדושה שבהם), ובוזה נאמר בזהר ד"ירושלם. . אסחרא להר הבית והר הבית אסחר לעזרות דישאל כו", כלומר, דהשייכות והתלות דמקומות אלו אינו (רק) בענין הקדושה שבהם, אלא בשמם וגדרם המיוחד²⁵. ונמצא, דחלות שם הר הבית תלוי' בחפצא ד"עזרות דישאל", וכן בשאר המקומות דקא חשיב.

והשתא אתי שפיר הא דחשיב לשכת הגזית ומזבח, כי לשיטת הזהר הרי חלות שם עזרות תלוי בגדר לשכת הגזית "דתמן סנהדרי גדולה יתבין" (דמשמע שאין זה נתינת סימן על מקומה דלשכת הגזית, וסימנא למה לי, אלא שזוהי נתינת טעם, נוגע לחלות דינה בתורת מקום לשכת הגזית, דעזרות סחרין ותלויים בו), וחלות שם לשכת הגזית תלוי' בחפצא דמזבח (ובדין זה לא נוגע המקום ד"עזרת כהנים" כ"א גדר מזבח, וכמרו"ל (ירושלמי מכות פ"ב ה"ו²⁶) שמקום הסנהדרין "אצל המזבח"²⁷).

מכתב ו (נעתק בצפע"נ עה"ת קרח יח, י). ועוד כיו"ב. וראה לקו"ש חכ"א ע' 253 ואילך ובהערות שם.

24 משא"כ בזהר להלן שם (קעא, א). ושם ליתא הר הבית, ועוד שינויים. ולהעיר מאור החמה שם ד"ה ארץ פרט. ואכ"מ.

25 ולכאורה בזה מדובר ברמב"ם שם פ"א ה"ה (ולא בדין וחלוקי קדושות שבהם). וכן משמע בקרית ספר על הרמב"ם שם. ע"ש.

26 מכילתא ס"פ יתרו. משפטים כא, יד. פרש"י ר"פ משפטים.

27 וכאשר הסנהדרין גלו ממקומם בלשכת הגזית א"א לדון דיני נפשות – ע"ז ח, סע"ב

21 ראה אלי' רבה כלים שם מ"ט.

22 ראה רמב"ם שם פ"א ה"ה: ושלשתן נקראין היכל.

23 וראה תוד"ה קדשים (ובחים סא, א) דגם כשנסע אוהל מועד ד"אין קרוי מחנה שכינה קיים ולחם הפנים ושאר ק"ק מיפסלי ביוצא", לענין מחנה ישראל ומחנה לוי (אע"פ שנסע) אהל מועד הוא. וכן לאידך, כשבאו בה פריצים בעזרה (את"ל ד) וחללוה אוכלין ק"ק בהיכל^ג – ראה מכתבי תורה

ג) ראה ספרי קרח יח, י. ובחים טג, א. מנחות ח, טע"ב.

לקראת שבת

כא

ועפ"ז מוכן היטב ההמשך בדברי הזהר: התחלת הענין היא "כד ברא קוב"ה עלמא אשרא לימא דאוקינוס דאסחר כל ישובא דעלמא וישובא דכל שבעין אומין כלא אסחר לירושלם וירושלם באמצעיתא דכל ישובא שריא", והרי אוקיינוס ויישובא דע' אומות לית בהון גדר "קדושה", אלא שאין המדובר בחלות קדושה, כ"א בעצם חלות ענין מקומות אלו בברייתו של הקב"ה, ועד"ז הוא בהמשך "והיא (ירושלים) אסחרא להר הבית" וכן בכל חלקי המקדש דכ"א "אסחר" לחלק השני וכיו"ב, שאין המדובר בדין קדושה הנוספת שבו כ"א בעצם החפצא שלו²⁸, וכנ"ל.

---

28) ואולי י"ל שזה שייך לגדר ענין הבחירה, "המקום אשר יבחר" בירושלים ובמקדש (מלבד ענין הקדושה שבהם), שהבחירה היא בכ"א ובשווה בכל המקומות שבמקדש שחשיב בזהר שם. ועצ"ע.

(ובתוד"ה מלמד). וש"נ. רמב"ם הל' סנהדרין פי"א הי"א – יג. ולדעת הרמב"ן (בהשגותיו לסהמ"צ מ"ע קנג) "בטלו כל הדינין (ולא רק דיני נפשות) התלויין בכ"ד הגדול".

תורת היים

מכתבי קודש מכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

בריאות הגוף

לא יטעה לאמר שמענות הבריאות באים מהיצה"ר

בקשר עם מ"ש במכתבו, הרי בטח למותר לעוררו עוד הפעם על המצווה בתוה"ק לשמור על בריאות הגוף וכמבואר ג"כ בהמאמר דיו"ד שבט דהאי שתא (ד"ה באתי לגני תשי"ג אות ו) ובכמה מקומות, ודבר פשוט כזה אין צריך ראיות נוספות, ובמילא אופן הלימוד שלו או המחשבה בדברי תורה בודאי יש לסדרם באופן שלא יגעו במצב בריאותו.

ולא יטעה א"ע לאמר כי טענת הבריאות הם באים מצד היצה"ר, אף שלפעמים כן הוא, אבל בכלל הציווי בכל דרכיך דעהו ה"ז עיקר גדול שיהי' הגוף בריא ושלם.

ובמילא כשמרגיש עייפות בלימודו או כשחוזר במחשבה על לימודו, הרי או שיחליף את הלימוד ללימוד מסוג אחר או שיפסיק לשם מנוחה לאיזה זמן, שמלבד שזהו מצוה וכנ"ל, הרי גם בענין הת"ת עצמה ה"ז הכנה כדי שאפשר יהי' הלימוד לאח"כ ובכמה ענינים הכשר מצוה כמצוה.

(אג"ק ח"ט אגרת בעתה)

ברורנו זה כשמיינעים את הגוף ה"ז מבלבל לעבודה

מ...מ"ש אודות מצב בריאותו וכן אודות החלישות בעבודה, הרי כבר כתבתי לו כמ"פ ובודאי נתפרסם שאין הכוונה בעבודת השי"ת מאטערען דעם גוף (לייגע את הגוף) (לבד

לקראת שבת

כג

במקרים יוצאים מן הכלל), אלא צו מאטערען את הנה"ב, כי בדורנו זה הנה אז מען מאטערט דעם גוף, הרי נחלש הוא ובמילא מבלבל זה תפיסת השכל והרגש הלב...

ויש די זמן במשך היום לאריכות התפלה, ללמוד כדבעי הן נגלה והן בנסתר ולקיום המצות בהידור, וכל הנ"ל מבלי לנגוע בבריאות הגוף באכילה שתי' שינה וכו' כפי המוכרח לגוף זה (כי לא כל אדם שוה בזה), ובמילא אין מקום להתאונן ולחפש סיבות רחוקות, וכשיעשה כל הנ"ל בסדר מסודר יהיו הדברים מסודרים.

(אג"ק ח"ט אגרת ב'תתקח)

גם האכילה וכיו"ב מעבודת ה' היא

נצטערתי לשמוע אשר מצב בריאותו אינו בשלימות, וכשהייתי היום על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר צוקללה"ה נבג"מ זי"ע הזכרתיו להטבת בריאותו ולעבודת השי"ת בשמחה.

וכיון שכבר פסקו הרמב"ם והטור והשו"ע ומובא בכ"מ בחסידות ביאור הכתוב בכל דרכיך דעהו, אשר עובדים את השי"ת גם בענין האכילה אם האכילה היא ע"פ תורה וכן בזמן הטיוול וכו' ובכל עסקי האדם, הרי מעצמו מוכן שגם ע"ז חל הציווי דעבדו את ה' בשמחה.

(אג"ק ח"ט אגרת ב'תתקלה)

דרכי החסידות

שיחות ואגרות קודש מכ"ק אדמו"ר מוהרריי"צ
מלויבאוויטש נ"ע בענייני עבודת הש"ת

החסידים כמשפחה אחת

"אנשים החלוקים זמ"ז, הן בידע – במדרגתם בלימוד והבנת חסידות, והן במעמדם הגשמי, אמרו אחד לשני שלום-עליכם כה לבבי, שפניהם הקרינו מגודל השמחה מאהבת-החסידים הפנימית"

אהבת אחים כאהבת חסידים

בדורות קודמים, אהבת חסידים היתה כמו אהבת אחים. קושיע דוקשיצער אמר פעם על שני אחים בדוקשיץ שהאהבה ששוררת ביניהם היתה כמו האהבה ששוררת בין חסידים. כלומר, אהבת חסידים היתה דבר פשוט והיא היתה דוגמה לאהבה בשרית ששוררת בין אחים.

(ספר השיחות תרצ"ו ע' 41)

משפחה אחת ממש

הנה ידיעת ובשורת הטוב מאיש לרעהו הוא אחד הדרכים בדרכי החסידות באהבת רעים, כי הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים חפצו, אשר כל אנ"ש יהיו כמשפחה אחת, אשר לבד זאת כי מצות אהבת ישראל הוא לכל ישראל בשוה, הנה לבד זאת האהבת רעים וידידות האוהבים שהנהיגו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים בתוככי אנ"ש והוא שיהיו כמשפחה אחת ממש.

לקראת שבת

כה

אשר כל איש ואיש בעדת החסידים ידרוש טובת חבריו בפרנסה, וכל אשר אחד עוזר את זולתו יהי' בהרגש אהבה וחביבה גדולה כל כך כבני משפחה אחת ממש.

(אג"ק ח"ג ע' שכג ואילך, ח"ד ע' לד)

כגוף אחד

בכל עיר ועיר אשר נמצא בה אחד מהתמימים יחיו צריך להיות ניכר זיוו והשפעתו הטובה בחיים היהודיים של הכלל והפרט בכל העיר, בחיזוק לימוד התורה וקיום המצות, החינוך הכשר וההנהגה במדות טובות.

ומכל שכן אשר אפשר לצפות לעבודה כזאת ועוד במדה יתירה במקום אשר נמצאים שם אחדים מהתמימים שי', כשיתדברו איש עם רעהו, וכל אחד בעצמו וכולם יחדיו ימלאו את תפקידם ושליחותם הנפשית אשר בשביל הובאו שמה ע"י ההשגחה העליונה.

והנה אחד ההבדלים שבין עולם התהו ועולם התיקון הוא, אשר בעולם התהו היתה כל מדה בפני עצמה ולא היתה יכולה להתכלל עם הפכה, משא"כ בעולם התיקון כל מדה לא רק שיכולה לסבול את מדת הפוכה, אלא גם מתכללת אתה עד שכל אחת עוזרת לשני', והכוונה העליונה היא בתיקון ובו מתקיים העולם.

הוד כ"ק רבינו הזקן זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע חנך את החסידים להיות תמיד באהבה ואחווה איש את רעהו כגוף אחד ממש, אשר עם היות כל אחד מאבריו שונה מחבריו במהותו וממלא תפקיד מיוחד בכ"ז כולם קשורים יחדיו ועוזרים זה לזה, אשר אז – ורק אז – הנה בחסדי השי"ת הגוף בריא וראוי לפעול פעולותיו כאדם שלם.

(אג"ק ח"י ע' שלז)

אצל כל אחד היו עניני משפחת חבריו יקרים וקדושים

הידיעה של אחד מהשני, מה שלומו ושלום משפחתו, היא אחד מהיסודות הראשיים בחיי והנהגת החסידות.

פעם בבית הישן, אהבת החסידים היתה במעמד הנכון עבור חסידים.

לעתים קרובות אירע, שיהודי חסידי ערך נסיעה במיוחד בכדי להתראות עם חסיד שני, ולדבר עמו אודות ענייני משפחה פשוטים, וזאת כיון שאצל כל אחד היו ענייני משפחת חבריו יקרים וקדושים. היחס החסידי ביניהם הי' יותר מאשר אהבת אחים.

הנני מבקש מהשי"ת, שלנצח לא אשכח את הרושם של ימי הילדות, כשראיתי בליובאוויטש פגישות שונות בין אנשים מסוגים שונים, כשנפגש האחד עם השני בראש-השנה או סוכות ושבועות בליובאוויטש.

לקראת שבת

אנשים החלוקים זמ"ז, הן בידע – במדרגתם בלימוד והבנת חסידות, והן במעמדם הגשמי, אמרו אחד לשני שלום-עליכם כה לבבי, שפניהם הקרינו מגודל השמחה מאהבת-החסידים הפנימית.

כך חיו החסידים, וזהו היסוד הנכון לחיים חסידיים אמיתיים.

(אג"ק ח"ד, ע' תקיב ואילך)

לעילוי נשמת
האשה החשובה מרת **חווה** ע"ה
בת הרה"ח ר' **שמואל** ע"ה
(אשת הרה"ח ר' **חיים הלוי** ע"ה (טאשקענטער))
נלב"ע ביום כ"ו שבט ה'תשנ"ט
ת.נ.צ.ב.ה.

*

נדפס ע"י בנה
הרה"ת ר' **יוסף יצחק הלוי** וזוגתו מרת **אסתר** שיחיו
וילדיהם
נחמה דינה ובעלה הרה"ת **אברהם מנחם** שי' **הכהן ארנולד**
רחל לאה ובעלה הרה"ת **לוי** שי' **שטיין**
אריה לייב, **ישראל יעקב**,
וחנה רוזא גיטל שיחיו
הורוויץ

לזכות

החתן התמים ר' אליעזר הלוי שיחי' סיימאן

והכלה מרת מושקא שתחי' סעמיועלס

לרגל בואם בקשרי השידוכין בשעטו"מ

יה"ר שיזכו להקים בית נאמן בישראל

על יסודי התורה והמצוה

*

נדפס ע"י ולזכות הורי הכלה

הרה"ת ר' יוסף שלמה וזוגתו מרת חסיה פריידא שיחיו

סעמיועלס

לזכות

החתן התמים ר' **מנחם מענדל** שיחי' **העכט**
והכלה מרת **חיה מושקא** שתחי' **מאסקאוויץ**
לרגל בואם בקשרי השידוכין בשעטו"מ
יה"ר שיזכו להקים בית נאמן בישראל
על יסודי התורה והמצוה

*

נדפס ע"י ולזכות הורי החתן
הרה"ת ר' **שמעון** וזוגתו מרת **שרה** שיחיו
העכט

***

לזכות

החתן התמים ר' **שלום בער** שיחי' **חאריטאן**
והכלה מרת **רחל** שתחי' **גייסינסקי**
לרגל בואם בקשרי השידוכין בשעטו"מ
יה"ר שיזכו להקים בית נאמן בישראל
על יסודי התורה והמצוה

*

נדפס ע"י ולזכות הורי הכלה
הרה"ת ר' **בן ציון** וזוגתו מרת **חיה זלאטע** שיחיו
גייסינסקי

לזכות

הילדה **פעשא** שתחי

לרגל הולדתה ביום כ"ב טבת ה'תשי"ע

נדפס ע"י ולזכות הוריה

הרה"ת ר' **מנחם מענדל** וזוגתו מרת **נחמה דינה** שיחיו

אבצן

יה"ר שיזכו לגדלה לתורה, לחופה ולמע"ט

מתוך בריאות, נחת והרחבה